

Start 2 Network

*Een lokaal netwerk
vrijtijdsparticipatie voor mensen
in armoede oprichten*

Inge Van de Walle
Astrid De Bruycker

Dēmos vzw

Netwerkdag 'De maat van lokale netwerken'

10 juni 2016

dēmos
voor participatie
& democratie

**1 –
De netwerk-
gemeente**

**2 –
Netwerken:
het leven
zoals het is**

**3 –
Regelgeving
lokale
netwerken**

**4 –
Praktijk
lokale
netwerken**

**1 –
De netwerk-
gemeente**

**2 –
Netwerken:
het leven
zoals het is**

**3 –
Regelgeving
lokale
netwerken**

**4 –
Praktijk
lokale
netwerken**

dēmos
voor participatie
& democratie

Uitdagingen in lokale context

Tendensen

economische crisis,
vergrijzing, globalisering,
superdiversiteit,
energievraagstuk, milieu- en
mobiliteitsproblemen,
toenemende dualisering,
asielcrisis,

Perspectief

transitie maken naar
toekomst, naar een
duurzaam economisch,
ecologisch en
samenlevingsmodel. Het is
een complexe zoektocht
met vele uitdagingen

Kantelende samenleving

De samenleving kantelt; van een centraal, van bovenaf georganiseerde, verzuilde samenleving naar een decentrale, van onderop gestuurde netwerksamenleving.

DE SAHENLEVING

innovatie
participatie
crowdfunding
BRUIS
bewonersinitiatieven
social-media
bewoners

co-productie
sociaal
overheidsparticipatie
transparantie
stimuleren
investeren
democratie
smart-society
communicatie
draagvlak
wijkkapitaal
laagdrempelig
duurzaam
betrokkenheid
digitaal
kansen
geldstromen
samenwerken
netwerk
realisatie
community
leefomgeving
bottom-up
crowdsourcing
faciliteren
apps
ideeën
nieuw
zelfbeheer

Oude Samenleving

centraal

top-down

grote organisaties

systemen & structuren

vast & star

overheid regisseert

Nieuwe Samenleving

decentraal

bottom-up

platte organisaties & netwerken

mensen & initiatieven

vloeibaar & flexibel

overheid faciliteert

	Rechtmatige overheid	Presterende overheid	Netwerkende overheid	Participerende overheid
Doel- bepaling	Politieke primaat bij vaststelling publieke belangen	Politiek en betekenisgeving in afrekenbare prestatieafspraken	Maatschappelijk: vaststelling in overleg tussen partners in het netwerk	Burgers en bedrijven ontwikkelen maatschappelijke waarde
Rol van beleid	Politieke ambities naar regels, proce- dures en inzet middelen	Politieke ambities naar management- afspraken en te realiseren prestaties	Maatschappelijke voorkeuren naar onderling afge- stemde handelings- praktijken	Maatschappelijke initiatieven naar kaders en onder- steuning
Ambtenaar	Zorgvuldig, on- partijdig en integer	Resultaatgericht, klantbewust en doelmatig	Omgevingsbewust, responsief, samen- werkingsgericht	Ingehouden, beheerst, voorzichtig, verbindend
Organisatie van de overheid	Hiërarchisch, politiek primaat en ambtelijke loyaliteit	Doelen, resultaten en prestatie- afspraken	Verbondenheid en afstemming met netwerk van gevestigde actoren	Prudentie, afstandelijkheid, bescheidenheid
Sturing	Rechten en plich- ten uitoefenen, bureaucratisch	Prestatieafspraken, doelen vaststellen	Compromissen en akkoorden sluiten met overlegpart- ners	Vanuit publieke doelen maar aan- sluiting zoekend bij maatschappelijk initiatief

Binnenblijven of guerilla-ambtenaar?

**ZOU HET PAUZE ZIJN
OF ZIJN DAT
VRIJE-UITLOOP-
AMBTENAREN**

Loesje

In welke netwerken participeert jouw dienst of organisatie? Vanuit welke motivatie?

Wat kan jij vanuit jouw dienst inbrengen in een netwerk rond vrijetijdsparticipatie mensen in armoede?

- **Expertise**
- **Contacten**
- **Ervaringsdeskundigheid**
- **Middelen**
- **....**

1 –
De netwerk-
gemeente

2 –
**Netwerken:
het leven
zoals het is**

3 –
Regelgeving
lokale
netwerken

4 –
Praktijk
lokale
netwerken

dēmos
voor participatie
& democratie

Lokale en regionale netwerkverbanden

Een deel van de complexiteit van taken is dat er een opschaling aan de gang is: veel taken vergen een grotere schaal dan die van de gemeente en leiden daarom bijna automatisch naar netwerking.

Netwerken zorgen voor inclusieve en integrale aanpak

In de context van armoedebestrijding zijn netwerken vaak verbonden met een 'inclusieve' of 'integrale' aanpak. 'Samen staan we sterker' lijkt het motto te zijn van diverse initiatieven die op het lokale niveau in een netwerk van hulpverleningsorganisaties de strijd aangaan tegen armoede, kinderarmoede de wereld uithelpen of sociaal innovatieve projecten uit de grond willen stampen. (Peter Raeymaeckers)

Gemeenten 3.0

Werken in
netwerken.
Gemeenten 3.0
*(nummer van
Lokaal, 8
[01/09/2013]) /
Filip De Rynck*

Dienstverlenende netwerken

- concrete diensten aan burgers en bedrijven die via netwerking efficiënter tot stand komen, beter op maat of op vraag.
- voorbeelden: sociale economie, kinderopvang, gezondheidszorg, thuiszorg, zorg voor mensen met een beperking, werkwinkels, energie.

Beleidsvormende netwerken

- Vanuit meer strategische doelstellingen bv. het ontwikkelen van een recreatief of ecologisch project, een programma voor de leefbaarheid in een wijk, de realisatie van een stadsproject, ...
- Via de samenwerking moeten beleidsmatige keuzes groeien: wat gaan we samen doen en wie gaat wat doen?

Bijvoorbeeld:

*Lokaal netwerk
vrijetijdsparticipatie Surplus
uit Kortrijk – Memorandum
uit 2012*

Strategische invalshoeken

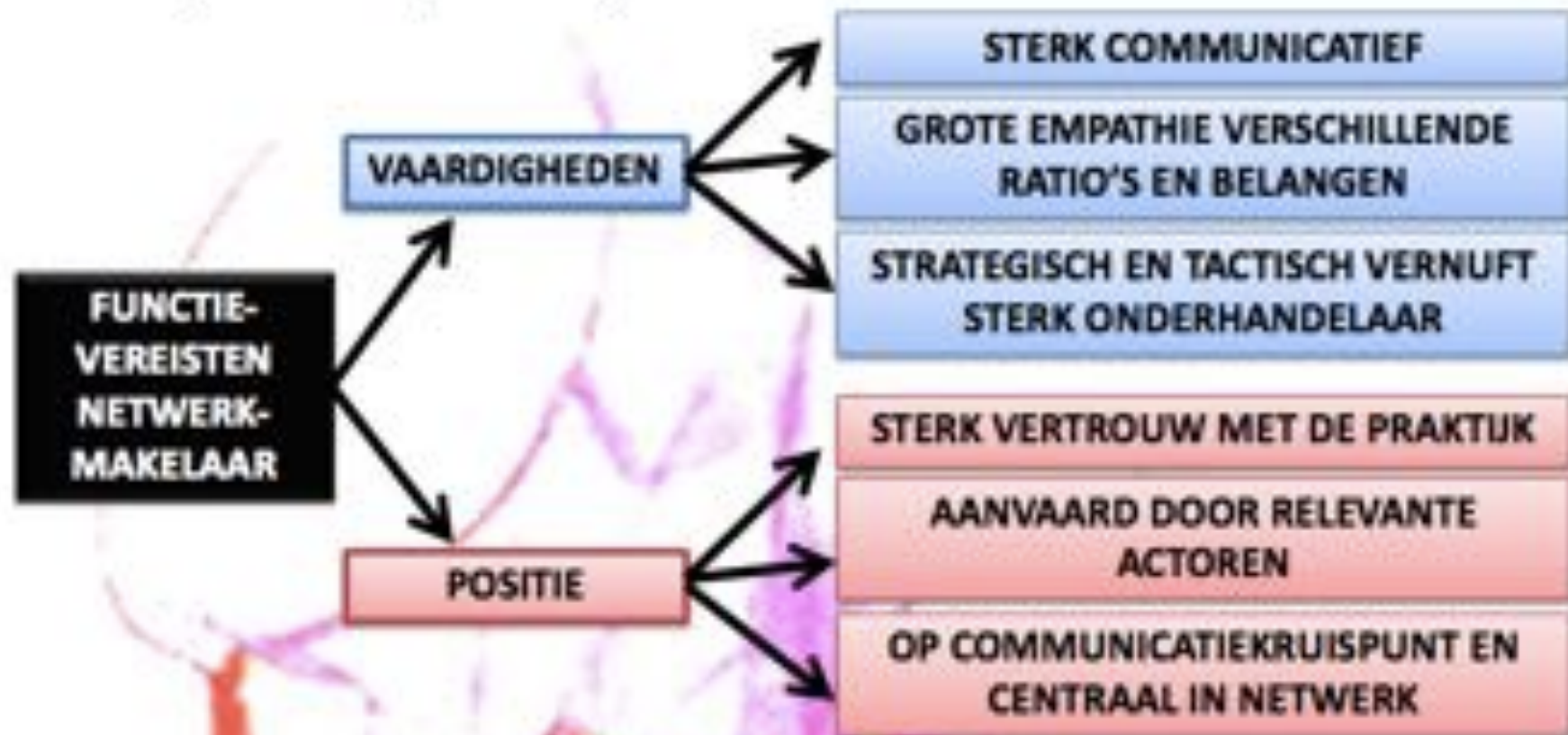
- **Mobiliseren:** dynamiek en samenwerking rond sense of urgency voor effectieve aanpak bv. zomeropvang kwetsbare kinderen en jongeren
- **Experimenteren:** vrijplaatsen en experimenteerruimte creëren, om projecten uit te testen en vernieuwing tot stand te brengen. bv. laagdrempelig sportproject
- **Effectiviteit en efficiëntie overheid:** beter samenwerken, meer cliëntgerichtheid bv. afstemmen kortingssystemen vrije tijd door UiTPAS

Checklist bij start netwerk

- Doel van het netwerk? Op korte en lange termijn?
- Welke relevante actoren of mensen? Welke profielen van medewerkers? Sleutelfiguren? Draagkracht / draagvlak netwerk?
- Welke middelen (tijd, financiële middelen, ...) zijn er om het doel te bereiken?
- Voorbereidende contacten vooraleer van start te gaan? Bij wie kan men (zeker) steun vinden? Waar liggen mogelijke weerstanden? Welke zijn die?
- Zijn er gegevens nodig om actoren te informeren en te motiveren? Welke? Zijn deze beschikbaar?
- Is er voldoende mandaat / tijd vanuit de eigen organisatie om netwerk te trekken?

De netwerkmakelaar

F. De Rynck – 1994, G. Redig – 2000

Belang van evaluatie

- Effectiviteit van een netwerk: verschillende stakeholders betrekken, politieke belanghebbenden, beleidsmakers, de coördinerende organisaties, de aangesloten partners en de doelgroep.
- Evaluatie van doelstelling op zowel een korte als lange termijn.
- Een evaluatie zorgt ook voor een moment van inspraak en participatie van de netwerkpartners en de doelgroep.

1 –
De netwerk-
gemeente

2 –
Netwerken:
het leven
zoals het is

3 –
Regelgeving
lokale
netwerken

4 –
Praktijk
lokale
netwerken

dēmos
voor participatie
& democratie

- een **lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie mensen in armoede** is een **intersectoraal en lokaal samenwerkingsverband** tussen vrijetijdsdiensten (jeugd – cultuur – sport), OCMW en sociale organisaties die mensen in armoede bereiken.
- hoofddoelstelling netwerk: het recht op vrije tijd voor mensen in armoede te verwezenlijken door middel van **drempels te verlagen en duurzame participatie te bevorderen.**
- **lokale verantwoordelijkheid** : armoede op de agenda van het vrijetijdsbeleid, gedeelde visie op vrijetijdsparticipatie mensen in armoede én betere afstemming.

Trekkingsrecht

Gemeenten kunnen een **subsidie** krijgen op basis van een trekkingsrecht. Twee criteria:

- aantal rechthebbende op verhoogde verzekeringstegemoetkoming
- aantal rechthebbende op maatschappelijke integratie
- trekkingsrecht bepaald in 2012, blijft ongewijzigd tot 2019, niet geïndexeerd
- dit is een **jaarlijks** subsidiebedrag.

Voorwaarden

- opmaak **afsprakennota** voor beleidsperiode t.e.m 2019 : doelstellingen en acties.
- drie verplichte partners: **handtekening én lokale samenwerking en beschrijving van inbreng/engagement** in afsprakennota.
- cofinanciering aantonen: **eigen inbreng gemeente** is het dubbele van het trekkingsrecht.

Besteding middelen

Vlaamse subsidies kunnen rechtstreeks aangewend worden voor:

- **de financiering van de deelname** van personen in armoede aan vrijetijdsactiviteiten en -verenigingen **binnen en/of buiten** de gemeente, met inbegrip van lidgelden en voor de deelname noodzakelijk benodigdheden
- de ondersteuning en financiering van **social-profit initiatieven & gemeentelijke initiatieven** van of voor personen in armoede op sportief, jeugdwerk of cultureel vlak
- **gederfde inkomsten**: het verschil tussen volledig tarief en voordeeltarief.
- Subsidies kunnen **NIET** besteed worden aan: personeelskosten, communicatiekosten, opleidingskosten voor personeel, culturele of sportieve activiteiten binnen de verplichte schooluren.

Cofinanciering

- **eigen inbreng** van de gemeente moet het **dubbele zijn van het trekkingsrecht**.
- eigen inbreng kunnen middelen zijn die reeds besteed worden aan **sport, jeugd, en cultuurparticipatie** van mensen in armoede.
- de **federale middelen** van het OCMW voor de participatie aan sport, jeugd en cultuur kunnen ingebracht worden (niet middelen voor kinderarmoede!).
- inbrengen betekent **geen afstand doen van**, middelen moeten niet moeten vrij gemaakt worden voor andere doelstellingen.

Concreet

- indiendatum afsprakennota: 1 oktober 2016
- na goedkeuring operationeel vanaf 2017 tot en met 2019
- eerste verantwoordingsnota op 1 mei 2018
- tot 2018 kunnen gemeenten zonder afsprakennota indienen op 1 oktober. De operationele periode kort in.
 - vb indienen 2017 is operationeel voor twee jaar
- standaardformulier voor afsprakennota (primeur!)
- standaard formulier voor verantwoordingsnota

1 –
De netwerk-
gemeente

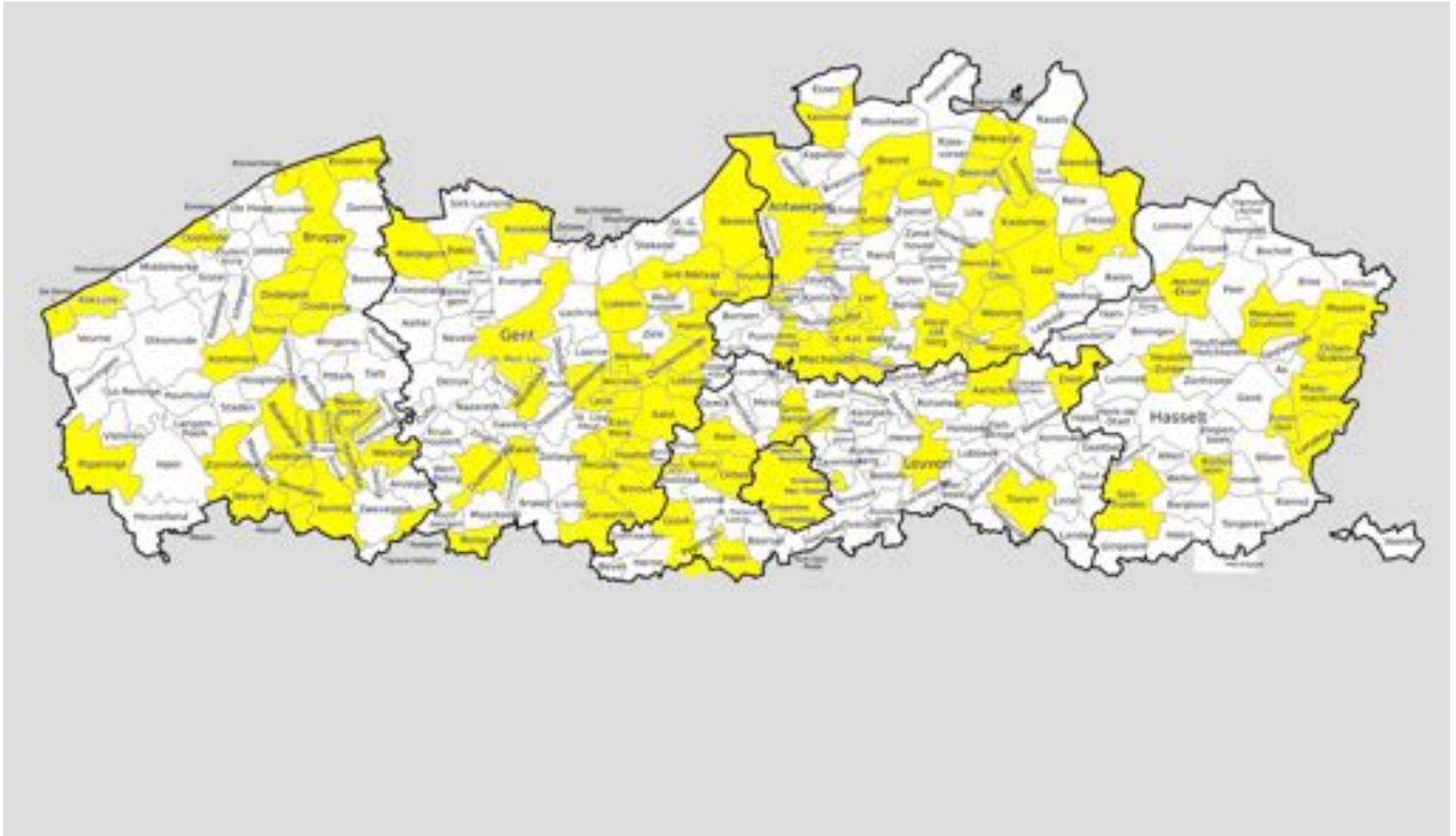
2 –
Netwerken:
het leven
zoals het is

4 –
Praktijk
lokale
netwerken

dēmos
voor participatie
& democratie

De stand van zaken

Samen werken aan drempels – 5 B's

1. **Betaalbaarheid:** deelnamekosten & andere
2. **Bereikbaarheid:** vb mobiliteit
3. **Begrijpbaarheid:** vb communicatie, taal & jargon
4. **Beschikbaarheid:** vb toelatingsvereisten, inschrijving
5. **Bruikbaarheid:** vb leefwereld, ondersteuning en begeleiding,

Wie zijn rechthebbenden?

Het decreet legt **geen definitie of criteria** op voor de **doelgroep mensen in armoede**. Een weloverwogen keuze is noodzakelijk.

- **contextanalyse:** verdoken armoede? Armoede in jonge gezinnen? Senioren? Gekleurde armoede?...
- wie bereiken we? Wie valt uit de boot?
- **controle criteria: eenvoudige controle koppelen aan vertrouwen** in sociale organisaties
- verenging van de norm in kader van betaalbaarheid of in de loop van het jaar criteria aanpassen?
- **strak systeem** zonder uitzonderingen op de regels?

Voorbeelden concrete acties

- slechten van financiële drempels via een kortingssysteem bv. project UiTPAS. In samenwerking met vrijetijdsaanbieders jeugd, cultuur, sport (dus ook sociaal-cultureel werk) zorgen voor een goedkoper en toegankelijker aanbod.
- terugbetaling van tickets, lidgeld jeugd- of sportverenigingen, uniform, materiaal.
- inzetten op sensibiliseren van vrijetijdsaanbieders via vorming.
- specifieke acties opzetten rond bv; sociaal-artisieke of sociaal-sportieve projecten, laagdrempelige wijkwerking.
- inzetten op vrijetijdstoeleiding, bemiddeling, aangepaste communicatie...

Foto: stad Sint-Niklaas

Sint-Niklaas (Oost-Vlaanderen)

Lokaal Netwerk

Het lokaal netwerk in Sint-Niklaas wil erop toezien dat het recht op vrijetijdsbesteding voor personen in armoede niet geschonden wordt. Het netwerk waakt in eerste instantie over de betaalbaarheid van vrijetijdsparticipatie door het huidige kansenaanbod te behouden en uit te breiden, indien mogelijk. Ten tweede wil het netwerk het lokale en bovenlokale aanbod voor personen in armoede promoten en optreden als beugfiguur tussen personen in armoede en de aanbodverstrekkers.

Periode eerste afsprakennota: 2009-2013

Periode tweede afsprakennota: 2014-2019

Trekkingsrecht: 27 722 euro

Partners: De Stad Sint-Niklaas, OCMW Sint-Niklaas en de volgende armoedeorganisaties: CAW Waasland vzw, de Keerkring vzw, Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw, VLOS vzw, Welzijnshakels Sint-Niklaas vzw, Wijgestondheidscentrum De Vlier vzw en Zigtag.

www.demos.be/programmas/lokale-netwerken

- Format voor afsprakennota
- Lijst vaak gestelde vragen (FAQ)
- In het kenniscentrum fiches van alle lokale netwerken
- Schrijf je in op de nieuwsbrief
- Relevante blogberichten
- Ons aanbod: themagerichte praktijktafels en jaarlijkse netwerkdag
- Inspirerende documenten

dēmos

*voor participatie
& democratie*

Astrid De Bruycker
Inge Van de Walle
Stafmedewerker Lokale
Netwerken en Armoede

02/204 07 00

inge@demos.be

astrid@demos.be